

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

49

**НАУКОВО-
МЕТОДИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

Матеріали конференції
Забезпечення якості вищої освіти

ОДЕСА, 2018

Матеріали друкуються відповідно до рішення 49-ї науково-методичної конференції ОНАХТ «Забезпечення якості вищої освіти», яка проходила 11–13 квітня 2018 року.

Склад редакції: Єгоров Б.В., д-р техн. наук, професор,
Трішин Ф.А., канд. техн. наук, доцент,
Мураховський В.Г., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Букарос А.Ю., канд. техн. наук, доцент,
Корнієнко Ю.К., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Кручек О.А., канд. техн. наук, доцент,
Агеєва І.М., канд. екон. наук, доцент,
Дишкантюк О.В., канд. техн. наук, доцент,
Жихарева Н.В., канд. техн. наук, доцент,
Котлик С.В., канд. техн. наук, доцент,
Купріна Н.М., канд. екон. наук, доцент,
Саркісян Г.О., канд. техн. наук, доцент,
Світий І.М., канд. техн. наук, доцент,
Соц С.М., канд. техн. наук, доцент,
Шарахматова Т.Є., канд. техн. наук, доцент,
Шпирко Т.В., канд. техн. наук, доцент,
Риженко Л.Д., методист

ГОЛОВНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА	
А.О. Соловей, Т.С. Ботіка	137
ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН В ТЕХНІЧНОМУ ЗВО	
С.Ю. Вігуржинська	139
АПРОБАЦІЯ ДЕЯКИХ ШЛЯХІВ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	
Т.В. Стрікаленко, О.О. Коваленко	140
НАВЧАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОСНОВА ПІДГО- ТОВКИ ФАХІВЦІВ	
М.М. Зацеркляний, Ю.В. Семенюк, Т.Б. Столевич	142
РАНЖУВАННЯ УНІВЕРСИТЕТІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОЦІНЮВАН- НЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
М.Л. Орлова, С.Г. Ярмоменко	146
ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ РЕ- ЗУЛЬТАТІВ ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТУВАННЯ У ВИГЛЯДІ НЕЧІ- ТКИХ ПРОГНОЗІВ	
В.А. Шалений	149
ПОШУКИ АКТИВНОГО РОЗВИТКУ	
Г.А. Гончарук, А.П. Ліпін, І.М. Шипко	151
ЦІННІСТЬ ЯК ІНТЕГРАЛЬНИЙ ПРИНЦИП НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ	
І.С. Лар'яновський	153
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ СВІТИ	
Д.М. Скрипніченко, І.О. Климентьєва	155
РОЛЬ ВИКЛАДАЧА В ПІДВИЩЕННІ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	
Ю.Д. Чумаченко, М.О. Ковальов	157
МОДЕРНІЗАЦІЯ ЗМІСТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ЗАПОРУКА ЇЇ ЯКО- СТІ	
О.В. Тарасова	160
ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА САМООСВІТА ЯК ФА- КТОРИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТУДЕНТІВ	
С.А. Дмитрашко	162
РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У СТВОРЕННІ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
Т.В. Стрікаленко	164
ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ - ВАЖЛИВА СКЛА- ДОВА ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ	
В.М. Лисюк, З.М. Сахарова, О.О. Фесенко	166
МАРКЕТИНГОВА СКЛАДОВА У ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ НАУКОВИХ ДОРОБКІВ	
О.В. Ольшевська, Н.Р. Кордзая	168

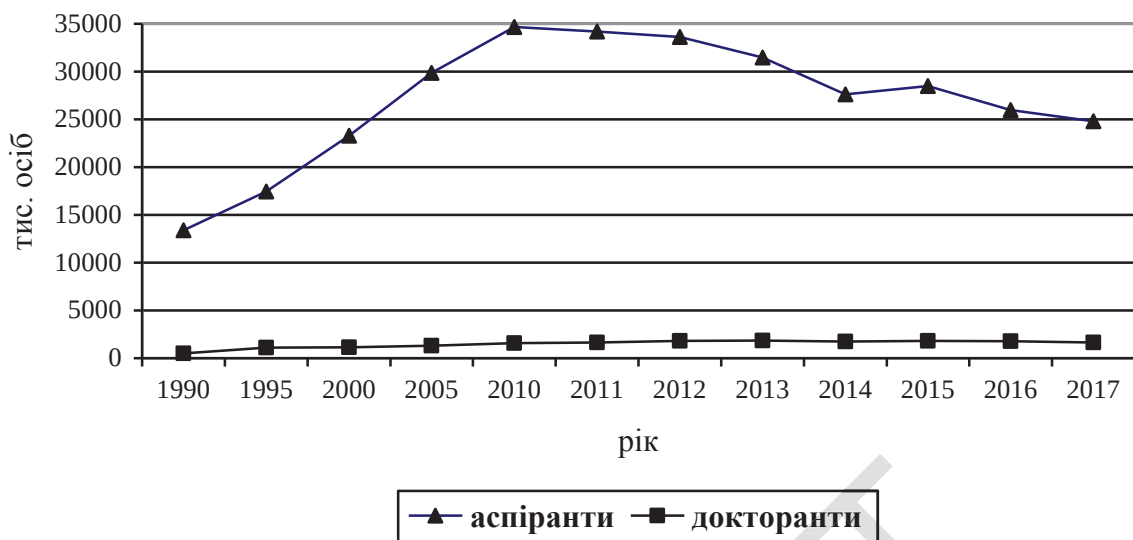

Рисунок 1. Кількість осіб, які навчаються в аспірантурі і докторантурі з 1990 по 2017 рік (тис. осіб).

В свою чергу якісний показник залишається на низькому рівні. Так у 2015 році в країні питома вага осіб, які захистили кандидатську дисертацію становила – 26 %, докторську – 30 %.

Науково-педагогічні працівники забезпечують ефективну діяльність ЗВО, його конкурентоздатність та формують імідж закладу, тому викладацький склад розглядається як найбільш значуща частина його активів. З метою підвищення ступеню віддачі від використання наявного творчого потенціалу своїх працівників перед закладами освіти постає проблема пошуку дієвих методів спонукання до активної творчої праці. Таким чином основним завданням керівництва ЗВО є мотивація працівників до високопродуктивної праці.

РОЛЬ ВИКЛАДАЧА В ПІДВИЩЕННІ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО САМСТІЙНОЇ РОБОТИ

Ю.Д. Чумаченко, М.О. Ковальов

Сьогодні в складних умовах економічного розвитку нашої країни та за умов реформування вітчизняної системи освіти, виникає необхідність формування компетентності та творчої особистості інженерів-технологів, підвищення якості їх підготовки та пошуку нових підходів щодо її вдосконалення. Успішне вирішення цих проблем можливе завдяки запровадженню інноваційних технологій навчання, зокрема комп'ютерних технологій, які мають вагомі переваги: індивідуалізація та диференціація навчання, комп'ютерна візуалізація навчального матеріалу, позитивні мотивація та інтерес до навчання, розвиток самостійності та орієнтація студентів на оволодіння змістом, формами і засобами майбутньої професійної діяльності. А висока навча-

льна мотивація відіграє, безумовно, вирішальну роль, тому особлива увага приділяється проблемам саме її формування.

Для цього існують певні організаційно-педагогічні умови, які сприяють формуванню мотивації навчальної активності студентів: вивчення професійної мотивації майбутніх спеціалістів, професійна спрямованість викладання фундаментальних і спеціальних дисциплін, введення модульно-рейтингової системи організації навчального процесу, дотримання зв'язку теорії і практики, забезпечення навчально-методичною, довідковою і науковою літературою, сучасною комп'ютерною технікою, організація самостійної роботи студентів,

На сьогодні діяльність кожного викладача повинна оцінюватися не лише з боку його педагогічної майстерності, але й з боку його вміння формувати та стимулювати творчу діяльність студентів, вміння допомогти спрямувати діяльність студента в потрібний йому бік. Сам факт вступу до вищої школи, нова спеціальність, яка була предметом самостійного роздуму чи обговорення з батьками, стають стимулом до навчання. Не дуже добре уявляючи собі сутність фахових вимог, необхідний обсяг знань, які потрібні для кваліфікованого спеціаліста, студент прагне відразу засвоїти все, що дають викладачі, але зустрівшись з величезним обсягом роботи, який на порядки перевищує всі можливі шкільні навантаження, студент може відчувати себе просто безпорадним в цій ситуації.

Прослухавши лекцію, де обсяг інформації, засвоєної студентом не надто великий, студент пробує виконати самостійну роботу, що теж викликає труднощі. А нажаль, далеко не кожний студент звернеться за допомогою до викладача і тут виникає проблема відставання від темпів навчання. Чим більша відстань між обсягом інформації, яку засвоїв студент і яку запропонував викладач, тим більше можливість не скласти іспит чи залік. І тоді деякі студенти прибігають до «рятівних» засобів, які для нього доступні: прогулюють заняття, припиняють виконувати самостійні завдання, інформують батьків про якимись «нормальними» успіхами в навчанні. Іншим, немаловажним стимулом для навчання студента є потреба вживання в студентське середовище, в свою студентську групу. Цілком зрозуміле прагнення студента бути не гіршим від інших в групі, але не надто виділятися з загальної маси студентів. Для досвідченого викладача не є секретом, що студентська група часто визначає загальний настрій на навчання, а рівень підготовки більшості студентів групи відчутно впливає на навчальний процес. Висока мотивація до навчання в цілому, природно породжує мотив до самостійної роботи. Цей вид діяльності для студента новий, практично незнайомий. Без послідовної допомоги викладача, що читає курс, опанування навичками самостійної роботи майже не відбувається. Виникає проблема стимулювання мотивації студента до самостійної роботи. Постає питання засобів або мотиваторів до самостійної роботи. Необхідна умова для створення у студентів інтересу до змісту навчання і до самої учбової діяльності – можливість проявляти в навчанні розумову самостійність і ініціативність. Основний засіб виховання

стійкого інтересу до навчання – використання таких питань і завдань, вирішення яких вимагає від студентів активної пошукової діяльності. Кожен викладач знає, що навчання протікає успішно, якщо у студента сформована позитивна мотивація, пізнавальний інтерес та потреба в здобутті знань. Не варто давати студенту надто складне завдання, проте воно має бути і не занадто легким, адже робота, яка не вимагає певних інтелектуальних зусиль, не викликає інтересу і знижує рівень мотивації. Задоволення ж, яке одержує студент від процесу подолання труднощів, є інтелектуального порядку, що і сприяє становленню високого рівня внутрішньої мотивації.

Велику роль у формуванні інтересу до навчання відіграє створення проблемної ситуації, зіткнення студентів з трудностю, яку вони не можуть вирішити за допомогою запасу знань, що є у них; стикаючись з трудностю, вони переконуються в необхідності отримання нових знань або застосування старих в новій ситуації. Подолання труднощів в учбовій діяльності – найважливіша умова виникнення інтересу до неї. Трудність учбового матеріалу і учбового завдання приводить до підвищення інтересу тільки тоді, коли ця трудність посилює, переборна, інакше інтерес швидко падає.

На основі аналізу результатів показників навчальної мотивації встановлено, що 72% студентів відзначили, що визнання з боку викладачів відіграє велику роль у їхньому навчальному процесі і безумовно мотивує сумлінно вивчати предмет [3,4]. Визнання з боку одногрупників хвилює лише половину студентів (приблизно 50%). Це підтверджує той факт, що у навчальній діяльності байдужість, необ'єктивність та несправедливість з боку викладачів діє потужним фактором, який негативно впливає на мотивацію навчання.

Отже, на першому місці серед негативних факторів, що зменшують навчальну мотивацію, студенти виділяють ті, які пов'язані з непрофесійною діяльністю викладачів, зокрема, їх необ'єктивність, несправедливість, невміння чітко пояснити і зацікавити до вивчення предмета. Друге місце студенти віддали дисциплінам, вивчення яких, на їхню думку, не знадобиться їм у майбутньому. Третє місце негативних факторів отримали дуже складні і недоцільні завдання, тобто ситуації, коли студенти не розуміють що і як їм виконувати. В таких випадках більшість студентів не виконує такі завдання.

Основна мета кожного викладача визначається наданням мотивації до навчання студентам. Першочергове завдання викладача полягає у правильному спрямуванні студентів до навчального процесу, мотивуванні їх до придбання знань, користуючись сучасними розробками і досягненнями провідних світових виробників у формі дискусій, що дають змогу зацікавити студентів до нового матеріалу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Батрин Н.В. Проблема повышения мотивации студентов высших учебных заведений экономического профиля
Наукові записки. Серія: 162 Педагогіка. – 2012. – № 4

2. Бондаренко Н. Б. Мотиви опанування учнями іноземної мови як засобу самовираження особистості: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07 / Н. Б. Бондаренко. – К., 2002. – 24 с.

3. Лузан П. Г. Формування активності студентів у навчанні. / П. Г. Лузан, А. І. Дьомін, В. І. Рябець – К.: Вища школа, 1998. – 192с.

4. Маркова А. К., Формирование мотивации учения: книга для учителя / А. К. Маркова, Т. А. Матис, А. Б. Орлов. – М.: Просвещение, 1990. – 192 с.

МОДЕРНІЗАЦІЯ ЗМІСТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ЗАПОРУКА ЇЇ ЯКОСТІ

О.В. Тарасова

Визначальним фактором розвитку та необхідною умовою успішного існування будь-якої країни визнається якість освіти. На сьогодні якість освіти є національним пріоритетом, важливим фактором і передумовою забезпечення національної безпеки держави, додержання міжнародних норм і вимог законодавства України щодо реалізації права на освіту. Якість освіти відстежується за допомогою моніторингу, який у галузі освіти розуміється як систематичні процедури збору даних щодо важливих аспектів освіти на національному, регіональному та місцевому рівнях з метою безперервного відстеження її стану та прогнозу розвитку.

Головною серед проблем розвитку освіти є проблема модернізації її змісту, приведення його у відповідність до найновіших досягнень сучасної науки, культури і соціальної практики. Орієнтуючись на сучасний ринок праці, до пріоритетів освіти відносять вміння оперувати такими технологіями та знаннями, що задовольняють потреби інформаційного суспільства, готують молодь до нових ролей у цьому суспільстві. Важливим сьогодні є не тільки вміння оперувати власними знаннями, а й бути готовим змінюватися та пристосовуватися до нових потреб ринку праці, оперувати та управляти інформацією, активно діяти, швидко приймати рішення, навчатися впродовж життя.

Освіта сьогодні ставить перед собою нове завдання – сформувати або розвинути в студентів у першу чергу вміння учитись, застосовувати набуті знання та компетенції в повсякденній практичній діяльності. На сьогодні домінують такі тенденції, як запровадження основного ядра знань, своєрідного базового мінімуму, на якому вибудовується подальший комплекс знань, умінь та навичок; формування цілісного сприйняття світу; оновлення змісту традиційних дисциплін; запровадження нових нормативних і спеціальних курсів. І це повною мірою відповідає концепції і духу демократичних перетворень, оскільки передбачає свободу вибору форм навчання, самосвідомість, відповідальність перед самим собою і майбутніми поколіннями.